

بسترهای داخلی افزایش نقش داعش در سین کیانگ

فرزاد رضانی بونش

پژوهشگر و کارشناس مسائل منطقه

در سالهای گذشته رسانه های بسیاری در جهان به حضور نیروهایی از چین در بدنه داعش اشاره کرده اند. در همین راستا با پیوستن گروهی از چینی های دارای عقاید افراطی به گروه تروریستی داعش که پیشتر در رسانه های مختلف منتشر شده است به اذعان مقامات بلندپایه چینی شماری از مسلمانان چینی منطقه اویغور همراه با نیروهای داعش در درگیری های سوریه و عراق می‌جنگند. نوشتار زیر به بسترهای داخلی افزایش نقش داعش در سین کیانگ پرداخته است.

وضعیت قومی مشترک و جغرافیایی و همسایگی با آسیای مرکزی و کشورهای مسلمان

در گذشته جنبش اسلامی ترکستان شرقی با سرنگونی طالبان همکاری های خود را به نواحی وزیرستان پاکستان کشاند، اکنون دو عامل مهم ترکیب جمعیتی و مرزها با کشورهای منطقه میتواند به داعش کمک کند. در واقع اویغورها که با زبان ترکی اویغوری سخن می گویند (خط آنان فارسی و دارای 35 درصد کلمات فارسی است) دارای نزدیکی هایی با بسیاری از مسلمانان منطقه هستند و اکثریت ساکنان غیر چینی سین کیانگ (حضور اویغور ها در این منطقه با بیش از 8 میلیون نفر و اقلیت هایی دیگر چون تاجیک ها، ازبک ها و قرقیزها که دامنه فرهنگی آنان آسیای مرکزی است در سین کیانگ) به علاوه حضور اویغورها در قرقیزستان و قزاقستان میتواند منبعی برای انتقال داعش از راه پیوندهای فرامرزی و بین قومی باشد. در بعد دیگر منطقه سین کیانگ تقریبا معادل سرزمین ایران و یک ششم کل مساحت چین در غرب این کشور با هشت کشور از روسیه در شمال تا پاکستان در جنوب غربی جمعا 5600 کیلومتر مرز مشترک دارد. در واقع مرزهای مشترک و استراتژیکی با کشورهای همچون افغانستان، پاکستان، هندوستان، تاجیکستان، قرقیزستان، قزاقستان، مغولستان می تواند بستری برای حضور آسان تر داعش باشد و داعش را بر

آن داشته است تا از این منطقه به عنوان فراهم کننده نفوذ بیشتر در منطقه بهره برد.

شکاف های اجتماعی- فرهنگی و پتانسیل های بحران ایدئولوژیکی، اقتصادی و در منطقه سین کیانگ چین

شکاف های اجتماعی و فرهنگی و ... در منطقه سینگ کیانگ کنونی مطرح است. در حال حاضر شکاف چینی مسلمان مطرح است، اویغورها و اقلیت های دیگر خود را مسلمان می دانند و زبان، خط و دین آن ها کاملاً با چینی ها متفاوت است و ضمناً به نوعی چینی ها را غاصب سرزمین می دانند. این امر پتانسیل های بحران ایدئولوژیکی، اقتصادی و در منطقه سین کیانگ چین را بالا برده است. در واقع فاصله طبقاتی محسوسی و رفتارهای ضد مذهبی دولت (مثلاً حق نداشتن روزه بگیرد،) و مردم مسلمان را ناراضی و ناراحت کرده است. **از نگاه مخالفان** در واقع رویکردهای چین در منطقه خودمختار سین کیانگ باعث هجوم گسترده زبان چینی و نادیده گرفتن فرهنگ و هویت موجب شده خودمختاری سین کیانگ تنها بر روی کاغذ باشد و مسلمانان از ادعاهای توسعه اقتصادی بهره ای نبرده و حقوق اساسی آنها نادیده گرفته شود. به علاوه مساله سرکوب در سین کیانگ در کنار فشار بر فعالیت های اسلامی، امامان مساجد، مبارزه با تروریسم، تخریب زبان چینی، تغییر جغرافیای جمعیتی، گسترش کنترل های مذهبی وجود دارد. این رویکرد ها اعتراض های مسلمانان بومی منطقه را موجی شده و پتانسیلی برای بهره گیری داعش و جریان های همراه برای نفوذ و گسترش حضور در سین کیانگ شده و بهره گیری از فشارهای چین و پتانسیل های اعتراض بومی مد نظر داعش است.